

PORODZONY (18) *part praet pass pf*

porodzony (10), **porodzon** (1), porodzony a. porodzon (7).

Wszystkie o jasne.

sg m N porodzony (2), (*praed*) porodzon (1). \diamond G porodzon(e)go (1). \diamond f N porodzon(a) (7).
 \diamond pl N m pers porodz(e)ni (4). m an porodz(e)ni (1) (*cum* N: *psi*). subst porodzon(e) (1). \diamond [I m porodzonymi.] \diamond L porodzonych (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: porodzon od kogo (1).

Sł stp s.v. porodzić, Cn brak, Linde XVI w. s.v. porodzić.

1. Wydany na świat, urodzony (10) : Genitus, Porodzony/ Narodzony. *Mącz* 145d; widuiemy drugie ludzi/ którzy nie zdadzą łie/ áby byli porodzeni/ ále iż ie Bog łwemi wławnemi rękoma w formie włał *GórnDworz* D2; *Calep* [739]a.

porodzony gdzie (1): iáko od rodzicow miłych z wielką pracą/ [...] bywamy przez długi czas wychowywáni: ták oyczyzná náłzá/ w ktoreyefmy łą porodzeni/ wychowáni/ vbogáćeni: z niewymowną trofką/ [...] przez łrogie y niezliczone śmierci/ ieft od łławnych przodkow náłzych nábyta *VotSzl* A4v. Cf [»porodzony w domu zacnym«].

W połączeniach szeregowych (2): Iakąż tedy łafkę ij czełtz mám iéy vczynitz/ [...] w ktoré żywocie łyna mégo ciało duchem łwiyetym ieft łprawiono/ ij z dułłą złączono/ w którym dziewiętz miełięcy odpoczywalo/ od které porodzon/ kármion/ oblapián/ tzalowan/ na krzyżu wiłłatz oplakán? *OpecŻyw* 179; *VotSzl* A4v.

Wyrażenia: [»porodzony w domu zacnym« = *zacnego pochodzenia, dobrze urodzony*: Po tej sprawocie pp. posłów odpowiedź dali ichm. pp. bracia, że o nich zawždy rozumieli, jako o ludziach i porodzonych w domiech zacnych, i samych dobrze zasłuzonych w R.P. *AktaSejmikPozn* 1590/141.]

»dziatki [z kogo] porodzone« (1): máłe dzyatki/ ktore łą krześciáńłkich [*lege*: z krześcijańskich] rodzicow porodzone iuż wnet łą ná łafce Páńłkiey *RejPos* 153.

»porodzony w grzechu« (1): A iżefmy włzyłcy bez wátpienia porodzeni łą w grzechu/ [...] włprawiedliwieni bywamy od łędźiego naywyłżzego/ [...] przez łafkę y zasługe Kriłtułá Pána *WujJudConf* 94.

»w nierządzie porodzony« (1): O tychże łyniéch w nierządzie porodzonych. *SarnStat* 643.

[»porodzony pod prawem«: Bo ludzie porodzeni pod prawem/ y żeby włzyłtkich niłkości ziemnych łtrzegli/ dla potrzeby. *KmitaTreny* C4v.]

[»na świat porodzony«: náturá ktemu łie ciágnie y to mieć chce/ áby ná świat ludzie porodzeni/ rołli y do łat dołkonáłych przyłzli *KuczbKat* 154 (*Linde* s.v. *porodzić*).]

[*Przen*: *Odrodzony*:

Wyrażenia: »porodzony od Ducha łwiyetego«: Włzyłczy ludzie ile ludźmi łą/ tedy łą łynámi Adámowymi ludzkimi/ á ile łą Krześciáni tedy łą porodzonymi z nowu od Duchá łwiyetego/ naprzod á wławnie Synámi Bożymi. *GilPos* A3.

»porodzony z nowu«: *GilPos* A3 cf »porodzony od Ducha łwiyetego«.]

a. O zwierzętach (2) :

W przeciwstawieniu: »porodzony ... wyproty« (1): Niektórzy powiadają iż mają być [kamienie jaskólcze] zawinione w łkorę cielęcą/ albo w ielenią: nie porodzonego, ale wyprotego/ á przywiązać ie ku lewemu ramieniu. *FalZioł* IV 50c.

α. *Obelż. o ludziach [z czego (żywotne)] (1)* : [wódz *Mamaluch o mahometanach mówi*] o pśi ze płow porodzeni/ nie dam ci wam nic *BielKron* 456v.

2. *Splodzony (4)* :

porodzony z kogo (1): ácz Przykazanie [czwarte] mowi o tych oycach z ktorych porodzeni iestefmy/ wżákże ściąga sie to imię y ná inżez/ ktore toż Przykazanie w łobie zámyka *KuczKat* 305.

Przen: O boskim pochodzeniu Maryi [w czym] (3) : [*Maryja*] zwyecznołszy w bofthwe yeft porodzona *PatKaz II* 44, 43v.

Szereg: »porodzona i poczęta« (1): ta panna porodzona y poczęta wbołkyem umyżle y przeżrenyu wżechmocznołszy troycze łzwyątey (przeth wżemy uyeke) *PatKaz II* 43.

3. *Pochodzący, wywodzący się [z kogo, z czego] (4)* : panna porodzona łkaplanłkyego rodzayu abouyem ona myala nayuyłłego kapłana porodycz *PatKaz II* 44v; panna yeft porodzona znałzłachethnyeyłżego rodzayu ybogu naymyłłczego aboczyem oczyecz tey myley panny połzedł zbyłkupow y patryarchow/ a łzwyąta anna połzła łkrola dauyda rodu *PatKaz II* 44v, 44 [2 r.].

Synonimy: 2. splodzony; 3. pochodzący.

Cf **NARODZONY, PORODZIĆ, URODZONY**